

Reactie op internetconsultatie tarieven Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) vervangt per 1 mei 2022 de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Op grond van artikel 12 van de Wob gold er voor de centrale overheid een tarief voor het verstrekken van kopieën, vastgelegd in het Besluit tarieven openbaarheid van bestuur. Die tarieven golden niet voor decentrale overheden.

Decentrale overheden konden op basis van hun (leges)verordeningen hogere vergoedingen in rekening brengen. Die mogelijkheid vervalt. In het geval van de gemeente Epe geldt een minimumbedrag aan leges van € 5. Bedragen daaronder worden niet in rekening gebracht. Het tarief voor een kopie bedraagt nu € 0,40 per A4. Dat betekent dat de eerste 12 kopieën kosteloos worden verstrekt. Met het voorliggende voorstel betekent dit dat er 99 kopieën kosteloos moeten worden verstrekt. Dat betekent een verandering in werkwijze.

In het besluit wordt niet ingegaan op de structurele financiële consequenties die dit voorstel heeft voor de (decentrale) overheden. Op basis van artikel 2 van de Financiële verhoudingswet zou dat wel moeten.

Veel overheidsinformatie is digitaal geworden de laatste jaren. In artikel 2, eerste lid van het voorgestelde besluit staat '...voor de vervaardiging van kopieën van documenten op A4- of A3-formaat...'. De vraag is hoe dit moet worden gelezen. Gaat het uitsluitend om het maken van kopieën van bestaande papieren documenten in dat formaat of gaat het daarnaast ook om het maken van afdrukken op A4- of A3-formaat van documenten die louter in digitale vorm bestaan. Een verduidelijking op dit punt is gewenst.

Hoewel dat in dit besluit niet geregeld wordt, roept de (lage) tarifiering wel een vraag op over de relatie tussen het eerste en tweede lid van artikel 4.5 van de Woo. De informatie wordt in principe verstrekt in de door verzoeker gewenste vorm. Dat betekent dat een verzoeker kan vragen om informatie die louter in digitale vorm beschikbaar is toch op papier te verstrekken. Het verstrekken op papier brengt voor het bestuursorgaan meer kosten met zich mee dan het verstrekken van digitale informatie (printen, verzending per post). Dat zou een bestuursorgaan ertoe kunnen brengen om de informatie op een site te plaatsen vóórdat het een beslissing neemt op het verzoek. Bij de beslissing kan dan op grond van het tweede lid van artikel 4.5 verwezen worden naar de site en zo voorbijgegaan worden aan de wens van verzoeker om verstrekking van papieren exemplaren. Graag een reflectie in de toelichting op deze ontwijkmogelijkheid.

In artikel 8.6 van de Woo gaat het om de vergoeding van de kostprijs van de *verstrekte informatiedrager*. In de toelichting op het voorgestelde besluit worden papier en USB-stick genoemd. Moet daaruit worden afgeleid dat bij verstrekking per digitaal bericht (bijvoorbeeld e-mail of een online zaakstelsel) of door plaatsing van de informatie op een website geen kosten in rekening kunnen worden gebracht? Er wordt dan immers geen gegevensdrager verstrekt. Voor de duidelijkheid zou een toelichting op dat punt behulpzaam zijn. Overigens vraag ik mij af welke bestuursorganen anno 2022 nog werken met USB-sticks. Kan dit technologie-onafhankelijk worden geherformuleerd?

In artikel 3 van het voorgestelde besluit wordt een vooraankondiging van de (geschatte) kosten beschreven. Niet geheel duidelijk wordt wat daarvan de bedoeling is. Blijkens de toelichting lijkt het te gaan om het voorkomen van een onaangename verrassing van de verzoeker.

Artikel 8.6 van de Woo geeft aan: 'Voor de *vervaardiging* van kopieën... ' Als iemand een verzoek indient en het bestuursorgaan de kopieën heeft vervaardigd, zijn de kosten verschuldigd. In termen van de legesverordening van gemeenten: dan heeft het belastbare feit zich voorgedaan. Als daarna de verzoeker van dat bedrag op de hoogte wordt gebracht, maar voordat de *verstrekking* plaatsvindt, is dat een mededeling die niets meer afdoet aan de verschuldigdheid van het bedrag. Ik voorzie dat hier verwarring kan ontstaan over het informeren over het in rekening brengen van de kosten en het bedrag enerzijds en het (daarna) opleggen van een belastingaanslag anderzijds. In het ene geval vindt de informatieverstrekking plaats door het bestuursorgaan (raad, burgemeester, college, ed), in het andere geval vindt de aanslagoplegging plaats door de heffingsambtenaar. Voor een verzoeker komt dat waarschijnlijk over als dubbel, verwarrend en onnodig werk.

Als beoogd is om de verzoeker een inschatting te geven van de te maken kosten vóórdát het bestuursorgaan de *vervaardiging* ter hand neemt, dan zou dit artikel anders geformuleerd moeten worden. De indiener zou dan een termijn gegund moeten (kunnen) worden om het verzoek in te trekken of aan te passen. In veel legesverordeningen is hiervoor de zogenaamde 'begrotingsconstructie' in het leven geroepen. Een verzoek wordt dan pas in behandeling genomen nadat een bepaalde termijn van bijvoorbeeld een week is verstreken nadat de (inschatting van de) kosten is gegeven. Reageert de verzoeker daar niet op, dan kan het bestuursorgaan de kopieën maken en zijn de kosten verschuldigd.

In de toelichting op het voorgestelde besluit wordt gewezen op de 'kan' bepaling. Het kan echter niet de bedoeling zijn dat bestuursorganen willekeurig te werk gaan. In de toelichting wordt ook verwezen naar legesverordeningen van decentrale overheden. Die verschaffen juist de gevraagde rechtszekerheid of en zo ja welke vergoeding in rekening wordt gebracht. Het vooraf informeren *dat* een vergoeding in rekening wordt gebracht is daarmee overbodig. Bij andere verzoeken mogen gemeenten op basis van hun legesverordening voor het in behandeling nemen van aanvragen direct leges in rekening brengen. Aanvragers hoeven daar niet nog eens van te voren over ingelicht te worden. Deze extra administratieve belasting voor bestuursorganen wordt niet toegelicht en vraagt om een nadere motivering in het licht van artikel 2 van de Financiële verhoudingswet.

Epe, 6 januari 2022

A. van der Beek